

*es saig*



## Els Premis Castellitx

En aquest país on tantes iniciatives que es comencen amb il·lusió i empena resulten efímeres i d'una duració llastimosa, és una satisfacció parlar d'empreses que amb més o manco dificultats han tengut una continuïtat digna de lloança. Segurament ja ens hem referit qualque vegada a l'anècdota que conta Josep Pla: quan el senyor Vergés li proposà de col·laborar a la projectada revista *Destino*, ell, escalivat per l'experiència, li demanà quants números en sortirien i Vergés li contestà: "Ja en parlarem d'aquí a vint anys". Pla col·laborà a la revista prop de quaranta anys. Si d'una cosa ens sentim legítimament orgullosos els que contribuïm a la publicació que teniu a les mans és de la constància que hi hem posat: ens acostam als tres-cents números. Déu n'hi do!

Un altre exemple de casa nostra, que també és una mostra de perseverança, la tenim en els Premis Castellitx, abans Certamen Literari de Castellitx. Certament, aquests premis passaren per moments difícils, fins i tot amb un eclipsi d'una sèrie d'anys. Però van renéixer i, sota els auspicis de l'Ajuntament, no tan sols s'han consolidat, sinó que han crescut en tots sentits: als premis inicials de poesia i narració curta s'hi afegí ben aviat el de glosat i, fa més poc, els d'investigació i fotografia; i la participació provinent d'arreu dels Països Catalans augmenta a cada convocatòria. Sense oblidar –molt important– que la nòmina d'obres i autors guardonats han donat als premis un prestigi fora de qualsevol dubte.

Des del moment que els Premis tenen el suport econòmic i d'organització de l'Ajuntament, sembla que el seu manteniment està garantit; no creiem factible que cap consistori se'n desentengui i en prescindeixi. Però seria injust no recordar que un grup de persones els van fer possibles inicialment i els sostingueren durant anys amb una aplicació encomiable, dedicant-hi temps, i probablement amb sacrificis econòmics.

També voldríem recordar en aquesta avinentesa l'enyorat Llorenç Móra, guanyador en diverses ocasions del premi de glosat i després lligat al Certamen com a membre del jurat. Ens sembla un encert i un acte de justícia que s'hagi donat el seu nom al premi de glosat, com a prova del reconeixement dels seus mèrits i de l'estima que li teníem.

En llegir aquestes línies, s'haurà celebrat una nova festa dels Premis Castellitx, tot un motiu de goig i d'orgull per al nostre poble. I que per molts anys més.



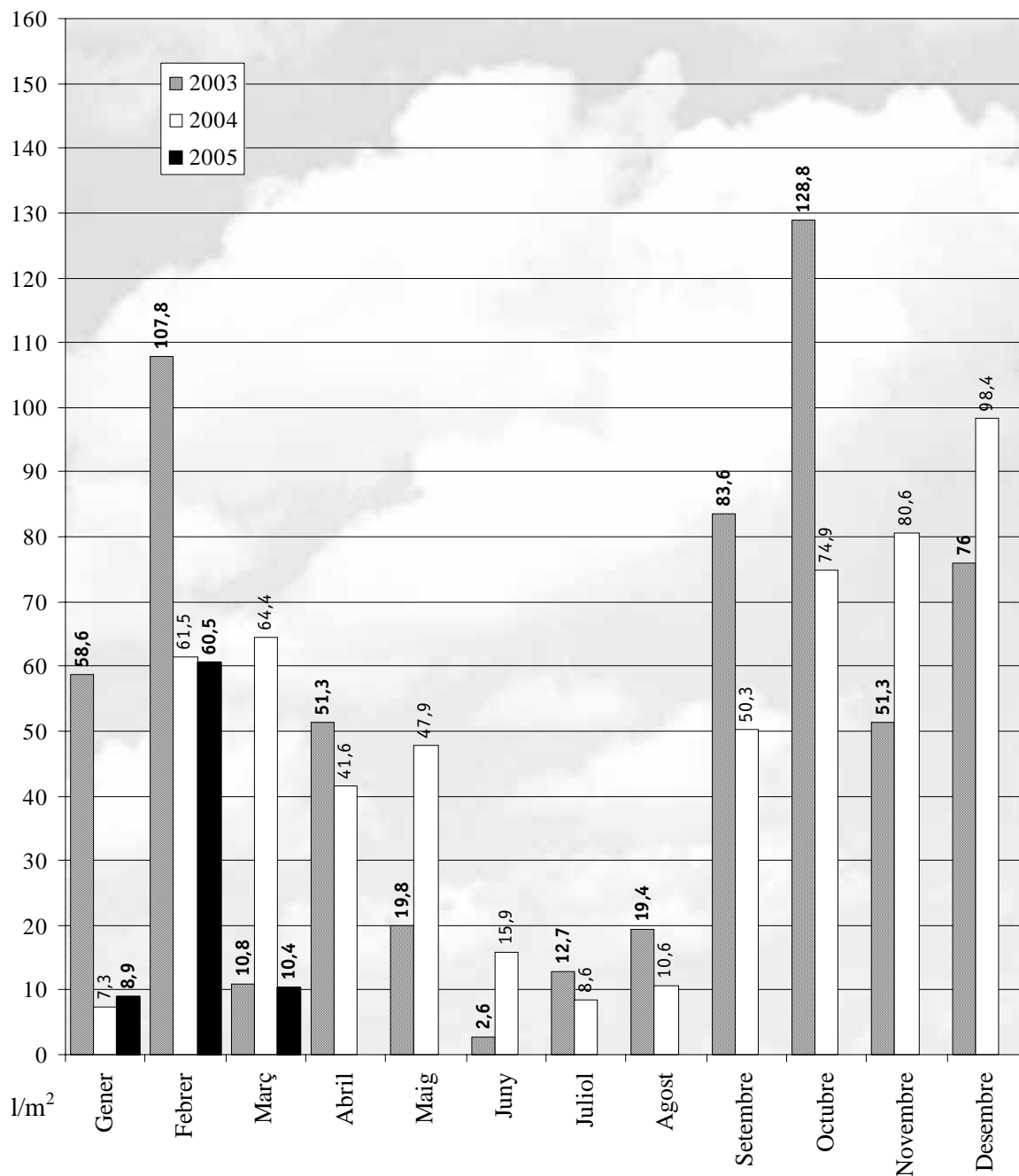
**PORTADA**  
Rueta escolar 2005



## Sumari

- 02 Editorial
- 04 Pluviòmetre
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 07 Moviment demogràfic
- 08 Sabeu on és?
- 09 El sant del mes
- 10 Una passejada, dues estampes...
- 11 Fa vint anys
- 12 Festa Solidària
- 13 Titoieta Ràdio
- 14 L'Ajuntament informa
- 16 Ses Escoles
- 18 Flora d'Algaida
- 19 Fa anys
- 20 La finestra d'Algaida Solidari
- 21 Noticiari de l'Obra Cultural
- 22 Ens heu de fer una glosa
- 25 Grup de teatre Es Porrassar
- 26 Noticiari
- 28 Esports
- 30 Sobre astronomia
- 32 Comunicat
- 33 Dos mots sobre...
- 36 Una xerradeta amb...

# Pluviòmetre



El mes de febrer va acabar amb un total de 60,5 litres, una quantitat prou acceptable.

El mal és que durant el mes de març s'ha estroncat això del ploure i ens hem quedat amb uns magres 10,4 litres (fins dia 28). I com que el temps, amb l'arribada de la primavera, s'ha estirat i comença a fer sol, la terra està ben eixuta i demostra tenir set. Veurem què fa l'abril.



## El fusell del meu pare

*“Llavors ens dibuixava un gran mapa amb Turquia al nord, l'Iraq al sud, l'Iran a l'est i Síria a l'oest. Al mig hi dibuixava, amb guix vermell, un país en forma de croissant: el Kurdistan”. Així descriu Azad, el jove kurd protagonista de la novel·la *El fusell del meu pare*, una explicació del seu mestre. Bé, ara ja sabem on és el Kurdistan. I dels kurds, què en sabem dels kurds? Poca cosa, com no sigui que fan part de la llista de pobles de vida desgraciada, enmig de la indiferència dels mitjans de comunicació, entretinguts contant-nos les guerres entre israelians i palestins.*

La meva ignorància sobre la vida dels kurds va fer que en caure la novel·la de Hiner Saleem a les meves mans, ara que ha estat traduïda al català per Edicions La Campana, m'interessàs la seva lectura. Tant per conèixer la lluita kurda per la independència política, – en definitiva, per la supervivència – com també per saber quines són les formes de vida quotidiana d'aquest poble enmig de la tragèdia.

La primera pàgina de la novel·la ens unta de mel els llavis de la curiositat. Encara que sigui una mica llarga, s'ho paga reproduir-la perquè explica molt bé què és el colonialisme:

*«Em dic Azad Shero Selim. Sóc el nét de Selim Malay. El meu avi tenia molt humor. Deia que havia nascut kurd, en una terra lliure. Després van arribar els otomans i van dir al meu avi: “tu ets otomà”, i així va esdevenir otomà. A la caiguda de l'imperi otomà es va convertir en turc. Els turcs van marxar i ell va ser altre cop kurd al regne de Cheikh Mahmud, rei dels kurds. Llavors van arribar els anglesos, i el meu avi va passar a ser súbdit de Sa Graciosa Majestat; fins i tot va aprendre algunes paraules d'anglès.*

*Els anglesos van inventar l'Iraq, i el meu avi va esdevenir iraquí, però mai no va comprendre l'enigma d'aquest nou mot: Iraq, i fins*

*al seu darrer alè mai no va sentir-se orgullós de ser iraquí. El seu fill, és a dir, el meu pare, Shero Selim Malay, tampoc.*

*Però jo, Azad, encara era un nen.”*

A partir d'aquí coneixem la vida d'Azad, que transcorre paral·lela a les vicissituds del fusell del seu pare, telegrafista personal del general Barzani, el líder de la lluita kurda contra els abusos dels iraquians. El fusell, penjat a l'esquena del pare durant la guerra. O amagat sota el matalàs durant la pau, tan falsa com les promeses d'ajuda que els kurds reberen primer dels soviètics, després dels americans: primer els traïren els uns, després els traïren els altres. O un fusell que també servia per participar del concert de música i trons que acompanya la cerimònia del casament del germà d'Azad.

*El fusell del meu pare té els ingredients propis d'una novel·la d'acció, amb la narració dels esdeveniments dramàtics a què es veuen sotmesos Azad i els seus familiars i compatriotes. Però conté també allò que diuen els cànons que ha de tenir una bona novel·la històrica: una dosi notable de descripcions que introdueixen el lector dins el dia a dia dels protagonistes de la novel·la. Així, assistim al descobriment d'Azad de la coca-cola i del televisor; als espectacles musicals del seu poble; i a la mort de Zilan, una neboda d'Azad, que mor a l'hospital per manca d'assistència, simplement perquè és una nena kurda.*

El nucli cronològic del llibre, que és autobiogràfic, abasta el període comprès entre l'estiu de 1968, quan un tal Saddam Hussein arribà al poder, i l'any 1982, en què Azad aconsegueix travessar la frontera sirioiraquiana i partir cap a l'exili. La novel·la acaba amb un mapa del croissant descrit al principi, envoltat dels golafres que se'l volen menjar.

En Calaix i Desastre

Fa tantes vegades que ho repetim que fa “pep”: el poble d’Algaida es repeteix molt. Sempre les converses giren damunt els mateixos temes i aquest sord no troba arguments per omplir la plana de cada mes. Pensàvem que no havíem de repetir qüestions i la primera ja no ho respecta. I és que la gent, que és molta, que va i ve de Lluçmajor, està farta de la perillositat d’aquesta carretera, perillositat que s’incrementa, i molt, amb la plaga de les bicicletes. I els nostres governants vengui a parlar de rutes cicloturístiques,... i la que tenim ja feta d’Algaida a Lluçmajor va ben buida, no hi van els ciclistes. I no és estrany, deia un, l’indicador de la ruta està al final del carrer del Sol, en comptes d’estar al començament, al “cantoner”. Ens han dit que, per acabar d’arreglar-ho, ha aparegut un plànol per a les bicicletes ja a dins la carretera de Lluçmajor, davant la caseta d’en Muro. No és gens estrany que vagin per allà tots.

*Hem sentit comentaris ben favorables sobre la solidaritat que ha demostrat el nostre poble pel sud-est asiàtic. Per ser un poble petit, i que de vegades té fama de ser un poble tancat i que no mira gaire pels veïnats, diuen que s’ha arreplegat una doblerada. Ara, comentava un, convendria ajudar un poc la paròquia d’Algaida, que gemega fort pels deutes. I hem de pensar que tots l’empram qualque vegada, si més no, en fer-nos el funeral. També volem dir que hem sentit que la gent comença a estar cansada de tants d’actes “solidaris”, i és que quan sortim d’un, ja entram a un altre.*

Crec que enguany encara no hem parlat del Campionat de Truc, que ja és com una tradició. I és que no podem fer més que repetir el que deim cada any: és curiós veure la gentada que cada dia “que toca” deixa el televisor de ca seva i parteix cap a jugar, baldament retransmetin qualque partit important,... “lo primer és lo primer”. Per cert que, i tampoc és cap novetat, el futbol per televisió ja comença a cansar fins i tot els més aficionats; és pitjor, i de molt, que en temps d’en Franco, que el tema estrella era el futbol. Ara en tornam a sentir a parlar molt, un poc massa i tot.

*Ifaria lleig acabar sense parlar del temps, que és un tema de conversa diari. La gent té la sensació que no hi ha temps intermedi entre el fred i la calor. I enguany realment no ha estat un tòpic, sinó una realitat ben clara: una setmana ens parlaven de neu i a la següent, de dia, tenim temperatures de més de vint graus. Qui en té la culpa, ja és més discutible i trobam versions ben diverses, cadascú hi diu la seva. Els que fan pregàries, els pocs pagesos que queden, és perquè ben aviat faci una bona ploguda, que a més d’anar molt bé per als sembrats i arbres, a molts ens aniria bé “la d’abril”.*

Hem passat la Setmana Santa i Pasqua i hem sentit comentaris que ens han sorprès, i ens han sorprès agradablement, ja que són comentaris molt positius sobre la nombrosa assistència a les “funcions” (sempre m’ha xocat aquest terme per anomenar els actes litúrgics d’aquesta setmana) i, sobretot, a les pro-

## Defuncions

cessons, que impressionaven pel silenci absolut que hi havia. Ens han comentat que hi havia bastant gent jove, i això és curiós, ja que la resta dels diumenges no són gaires els assistents. Però bé, hem volgut fer notar aquest aspecte positiu del nostre poble. Un va comentar que sortosament aquí encara no han arribat les saetas, cosa que a altres indrets ja n'hi ha.

*El que resulta estrany és que a Algaida no hagi sortit cap confraria de penitents, o com diem per aquí, de caperutxes. No és que creuem que ens faci cap falta, aquesta innovació o recuperació (a Algaida fa molts d'anys que n'hi havia, de caperutxes, però les llevaren perquè era un desastre en tots els sentits). Les processons algaidines, per al gust de la majoria, haurien de seguir com les d'enguany: el Sant Crist de les Ànimes i la gent en silenci.*

Ens hem posat com a molt seriosos, un poc místics i tot. Bé, idò us direm que un que ha vist el darrer número del Punt Tres ens ha comentat que és una tudadissa de doblers, que pagam tots els algaidins, i que ho podrien deixar anar...

**Mateu Amengual Bennàssar**

Va morir dia 4 de gener  
a l'edat de 87 anys

**María Soledad Doya Domingo**

Morí dia 6 de gener  
als 48 anys.

**Felip Gelabert Bibiloni**

Va morir dia 17 de gener  
als 80 anys

**Rafael Mas Manresa**

va morir dia 3 de març  
als 53 anys

**Llorenç Sastre Garcias**

ens deixà dia 4 de març  
i tenia 75 anys

**Bernat Miralles Garcias**

morí dia 6 de març.  
Tenia 83 anys

## Naixements

**Magdalena Serra Vanrell**

filla de Gabriel i Francisca Maria.  
Va néixer dia 17 de febrer.

**Alma Navarro Morales**

filla d'Antonio i Dolores Amparo  
Va néixer dia 21 de febrer

**Lucia Miguel Puigserver**

filla de Fernando i Isabel  
Va néixer dia 24 de març

Un **caragol** (o cargol) és un mol·lusc de la família dels helícids, que es distingeix principalment per tenir el cos dins una closca en espiral. En general a tota cosa formada en espiral. Pot ser-ho una barra cilíndrica amb guies que en les premses de vi, d'oli, etc. travessa les peces movibles que han de fer la pressió. Un **caragol** també pot ser una de les tres cavitats internes de l'orella, que té forma d'un corn buit i envoltat en espiral. I finalment trobam la definició adient a la fotografia d'avui, quan el diccionari es refereix a una escala de caragol i diu : és la que està bastida en poc espai, circular, al voltant d'una columna central o adossada a la part interior d'una torre, en el nostre cas d'un molí fariner de vent.

**“Mesclar ous amb caragols”.** Mesclar coses que no lliguen bé.

**“Cercar caragols sense rosada”.** Cercar coses que no es poden obtenir.

**“Ser una olla de caragols”.** Una cosa plena de desordre i confusió.

## Topònims

*Es Caragol.* Platja del terme de Santanyí, situada entre l'Illot de Can Curt i la Punta Negra.

*Can Caragol.* Antic i emblemàtic cafè algaidí, situat a la plaça i conegut per tothom.

## Cançó

Caragol treu banya,  
puja a la muntanya,  
caragol bover;  
jo també hi vendré.

## Pista

Aquesta escala de caragol es troba dins la torre d'un molí fariner que va ser construït l'any 1738. El darrer moliner que hi molturà fou l'amo en Pere de Son Maig fins a finals del segle XIX. Fins devers l'any 1967, les dependències d'aquest molí foren emprades com a fàbrica de sifons i altres begudes carbòniques.

## Solució del mes passat

El fragment de murada prehistòrica que mostràvem el passat mes de març, està situat dins un garrigó entre la Serra i Punxuat.





## Sant Isidor de Sevilla



Va néixer a Sevilla cap a l'any 560 i també hi va morir el 636. Va ocupar la seu episcopal, que havia heretat del seu germà Leandre, també sant; com l'altre germà sant Fulgenci i com la seva germana santa Florència: una família de sants. Segons alguns historiadors, una altra germana fou la mare del rei sant Hermenegild.

Els pares li van procurar una sòlida formació; diuen que en un moment donat es va sentir decebut del profit que treia dels seus esforços en els estudis i va determinar deixar-los. Mentre ho rumiava, va passar per davant un pou i es fixà que el coll tenia unes regates produïdes pel fregadís de la corda i es plantejà que, si una corda podia llavorar la pedra, ben bé podria ell a base de constància adquirir importants coneixements. I així va ser, ja que es considera que ningú a la seva època el va superar en saber enciclopèdic, a més de dominar a la perfecció llatí, grec i hebreu. És doctor de l'Església.

És autor d'una obra extensíssima i va tractar tot tipus de temes. Citam uns quants títols: *De natura rerum*, *De ordine creaturarum*, *Chronica maiorum*, *Historia Gotorum Vandalorum Sueborum*, *De numeris*, *De nominibus legis et euangeliorum*, *Sententiae*, *De fide catholica*, *De ecclesiasticis officiis* i molts altres. Però la seva obra més coneguda és *Etymologiae*, les *Etimologies*, considerada la primera enciclopèdia, un ampli resum –vint llibres– dels coneixements de l'època: les set arts liberals, medicina, jurisprudència, història religiosa i, sobretot, el llenguatge. Fou molt llegit durant l'Edat Mitjana com a hàbil compilador i sistematitzador de la ciència antiga. No cal dir que moltes de les seves afirmacions, aleshores acceptades com a certes, són errors i barbaritats per al lector actual.

Va haver de lluitar tota la vida contra l'heretgia arriana, que havia sobreviscut entre els visigots, i va veure com el rei Recared acceptava el catolicisme ortodox en el tercer concili de Toledo. D'aquesta manera, va veure com els seus treballs aconseguien el triomf amb la pràctica desaparició de l'arrianisme.

# Una passejada, dues estampes...

*es saig*

Després que el sol i el vent hagin guanyat la batalla als pedaços que cobrien el cel, la garriga de Binicomprat s'obre generosa per oferir als nostres sentits els petits joiells que atresora: l'oïda del concert de branques i oratge, el tacte de la Roca de la Verge Maria, l'olfacte del romaní, el gust de la vinagrella, la mirada que se'n va i torna. Els curiosos escalons triangulars que constitueixen la base de la creu del cementeri dels apestats, amaguen alguna estranya simbologia? El forn de calç —paraules sàvies de l'amic expert: el millor forn de calç del terme— és el centre, més anímic que geomètric, d'una passejada que regala salut corporal i sentimental.



Miquel Serra

## Número 52, abril de 1985



*es saig* núm. 52 presentava a la portada un grup escolar d'una cinquantena de nins, ara ja persones molt grans o que ja no estan entre nosaltres. I a les pàgines interiors, una altra foto antiga, aquesta ja no tant, amb un grup de balladores i balladors, vestits de pagesos, que ja són persones granades. I és que durant aquests anys de vida la nostra revista ha publicat un recull de fotografies bastant complet.

En aquest número es publicava la carta en què Xesc Antich dimitia del càrrec de director de la revista, explicant els motius d'aquesta decisió. Recordem que des del naixement d'*es saig* en Xesc i en Delfí compartien la direcció que fins fa poc va quedar en mans d'en Delfí.

Entre les col·laboracions trobam un treball de Pere Mulet: "Serveis sanitaris a Algaida (segles XVII-XVIII)", on repassa les dificultats de l'Ajuntament per cobrir el servei de metge i els contractes que es feien quan s'aconseguia de trobar-ne. Una altra col·laboració és la d'Antoni Pou, una narració titulada "Sa cusseta de mestre Pere Antoni". També volem recordar una llarga relació del viatge d'estudis d'un grup d'alumnes de les nostres escoles a Barcelona, Andorra, França, que es veu que s'ho passaren molt bé.

Entre les seccions habituals, n'Alexandre Pizà ens parlava de les morenes i el manescal Antoni Munar de la "basquilla", una malaltia de les ovelles. En Xesc Oliver, a la secció "Pina", enumera les principals propietats de Pina segons el cadastre del 1694 amb la seva valoració i el nom del propietari. En Calaix Desastre tenia "una conversa amb un pacifista actiu", mentre que l'editorial es referia als problemes dels vells i als retards de l'Ajuntament a l'hora d'investir amb la residència i altres serveis promesos.

Finalment direm que la Xerradeta la firmava n'Andreu Majoral i era amb en Sebastià Mut, de Pina, que feia de ferrer devora la Font, si bé la conversa tractava del caire de xeremier d'en Sebastià.



# Festa Solidària



## Titoieta Ràdio fa 18 anys

Titoieta Ràdio celebra enguany 18 anys d'emissions.

El dissabte 16 d'abril a partir de les onze i mitja del vespre Titoieta Ràdio farà un festa al pub Ca n'Esteve d'Algaida. Sota el lema *Pink Cocktail* es prepararà una festa que recuperarà l'ambient de les pel·lícules de *La pantera rosa*. El còctel estarà amenitzat pel DJ Vinilo Rosa que ha preparat per a l'ocasió una selecció musical. Previsiblement acudirà a la festa algun convidat especial.

El món de Blake Edwards arribarà d'aquesta manera a l'univers titoier, es prega als convidats que hi acudeixin d'etiqueta ja que hi haurà un premi al convidat amb més glamour.





## **Pere Oliver Cirer, nou regidor de l'ajuntament**

El batle de Pina, Pere Oliver Cirer, va prendre possessió com a regidor pel PSOE a la sessió ordinària de l'Ajuntament Ple que va tenir lloc el 3 de març. En Pere Oliver, que substitueix la regidora Margalida Trobat Vega, assumeix la presidència de la Comissió Informativa de Medi Ambient, Turisme i Promoció Econòmica. També, forma part de les comissions informatives d'Urbanisme, de Cultura, Esports i Joventut i de Serveis Socials.

Igualment, amb la incorporació del nou regidor es va aprovar la reestructuració de les comissions informatives i es va crear la comissió de Festes que serà presidida pel batle.

## **Compte general de 2003**

A la mateixa sessió es va aprovar, amb els vots favorables de l'equip de Govern (PSOE-UM) i l'abstenció de la resta de regidors, el compte general corresponent a l'any 2003.

## **Estudi sobre la circulació dins el nucli urbà d'Algaida**

El passat 21 de març, l'empresa GADESO va presentar a la corporació els primers resultats sobre l'estudi de la circulació i trànsit de vehicles dins el nucli urbà d'Algaida que actualment realitza.

Aquestes primeres propostes s'han posat a disposició dels grups polítics que estan representats a l'Ajuntament, perquè les estudiïn i facin les seves aportacions per a properes reunions, amb la finalitat de poder determinar les propostes finals que es presentaran als veïns i veïnes, a fi que puguin exposar les seves opinions i suggeriments.

## **Protecció Civil**

Durant els darrers mesos, l'Agrupació de Voluntaris de Protecció Civil d'Algaida ha organitzat al casal Pere Capellà el curs per a voluntaris. Vint-i-nou persones han assistit a aquest cursos que serveixen per poder incorporar-se com a voluntaris de Protecció Civil.

A més, durant el mes de març l'agrupació ha realitzat un curs de perfeccionament en la prevenció i extinció d'incendis.

## **Catàleg d'elements protegits del municipi d'Algaida**

A partir de la proposta de la Mesa de Contractació, el batle va adjudicar per decret *l'Estudi i ordenació de la protecció d'edificis i elements d'interès històric i paisatgístic del municipi d'Algaida* a l'oferta presentada per Loreto Alonso Ribot, Gabriel Bibiloni Trobat i Alexandre Mulet Ballester.

L'objecte d'aquest estudi és la elaboració del catàleg d'elements protegits del municipi d'Algaida que inclou edificis i elements d'interès històric, com creus, fonts, jaciments arqueològics, etc., la majoria dels quals ja estan inventariats a les Normes Subsidiàries de Planejament del municipi; però sense presentar les fitxes corresponents i que han d'especificar el grau de protecció, si s'ha de protegir només una part, els plànols de l'element, etc.

L'elaboració d'aquest catàleg és d'obligat compliment per part dels ajuntaments, d'acord amb la Llei del Patrimoni Històric del Govern de les Illes Balears.



## Pressupost Municipal 2005

A la sessió extraordinària que va tenir lloc el passat 10 de març, l'Ajuntament Ple va acordar, amb els vots favorables de l'equip de govern (PSOE-UM) i del regidor del PSM – EN i l'abstenció dels regidors del Grup Popular, l'aprovació inicial del pressupost municipal per a l'any 2005.

El pressupost d'aquest any té un increment del 35,59% respecte al de l'exercici anterior. El capítol sisè de despeses, que contempla el

finançament de les inversions que s'han de desenvolupar enguany, augmenta respecte a l'any passat un 89,47%. Les inversions previstes per aquest pressupost són la segona fase de l'ampliació de la Casa de la Vila, la primera fase de l'enllumenat públic de Pina, la primera fase de l'espai públic i embelliment dels carrers de l'Església i la font de Randa i la construcció del centre de dia per a persones majors d'Algaida.

INGRESSOS		
Capítol	Concepte	Quantia
1	Imposts directes	724.823,16 €
2	Imposts indirectes	195.042,33 €
3	Taxes, preus públics i altres ingressos	229.734,01 €
4	Transferències corrents	585.621,89 €
5	Ingressos patrimonials	19.000,00 €
7	Transferències de capital	740.927,51 €
9	Passius financers	804.002,64 €
<b>Ingressos corrents</b>		<b>1.754.221,39 €</b>
<b>Ingressos de capital</b>		<b>804.002,64 €</b>
<b>TOTAL</b>		<b>3.299.151,54 €</b>

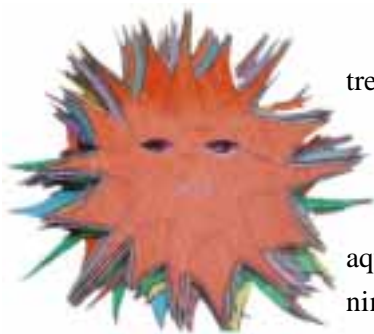
DESPESES		
Capítol	Concepte	Quantia
1	Despeses de personal	696.483,40 €
2	Compra de béns corrents	698.560,07 €
3	Despeses financeres	24.539,82 €
4	Transferències corrents	137.777,81 €
6	Inversions per obres	1.558.432,58 €
7	Transferències de capital	83.500,00 €
9	Passius financers	99.857,86 €
<b>Despeses corrents</b>		<b>1.557.361,10 €</b>
<b>Despeses de capital</b>		<b>1.741.790,44 €</b>
<b>TOTAL</b>		<b>3.299.151,54 €</b>



## Rueta escolar

Com ja és costum a la nostra Escola, el passat Dijous Llarder vam celebrar la tradicional Rueta Escolar, que enguany va comptar amb un al·licient que va despertar l'emoció i la curiositat de tot l'alumnat: per primera vegada, en Camestortes, ben escortat com per tota, va ser passejat pels carrers del poble juntament amb totes les comparses que, amb molta il·lusió, tant l'alumnat com el professorat havíem preparat.

Aquest any i aprofitant que a nivell de centre es du a terme un projecte relacionat amb la mar, tots els cicles van confeccionar les seves disfresses i van pensar amb algun tema que tingués, d'alguna manera, relació amb aquest projecte. Així es van poder veure els nins i nines d'Educació Infantil disfressats



d'autèntics pirates; els de primer cicle, de pescadors de canyeta; els de segon cicle representaven eriçons de mar, dofins, pops i estrelles de mar i els alumnes més grans, els de tercer cicle, es van disfressar de submarinistes.

A les 14.30 h. van anar sortint de l'escola les distintes comparses i, amb en Camestortes darrera, van fer un recorregut pels carrers del poble fins arribar a la plaça. Després de pujar en Camestortes damunt el cadafal, se li va fer un "judici escolar": un Jutge, representat per un alumne de 3r nivell, va anar escoltant les acusacions que els distintes Fiscals, un per a cada nivell, des d' infantil de 3 anys fins a 6è de primària li van anar fent contra en



Camestortes. D'entre d'altres, destacam les que l'acusaven que "feia molt de fred", que als nins més petits els "caiguessin les dents", que "la neu es fongués massa aviat", que "les aules de l'escola siguin massa petites i per la seva culpa no se puguin fer més grans o no se pugui construir una escola nova", que "els mestres posen massa deures", que "l'home o la dona del temps sempre es posa davant de les Illes Balears i dificulta poder veure el temps que farà"; fins arribar a culpar-lo del "desastre del tsunami i de les seves tràgiques i dramàtiques conseqüències", per acabar fent-lo culpable de que "hi hagi tantes guerres, atemptats i violència que dificulten la pau i la solidaritat que tots voldríem".



El Jutge, després d'escoltar amb molta atenció totes les acusacions i de considerar que en Camestortes era el culpable de totes quantes coses dolentes s'havien manifestat, va decidir que, mentre s'espera el judici definitiu, previst per al dissabte següent, estaria fermat a un balcó de la plaça veient disbauxa i diversió.



Tot seguit es va donar per acabada la sessió i es va complir la sentència dictada pel Jutge.

A continuació va seguir la desfilada de les comparses cap a l'escola, on es va donar per acabada la divertida i nova rueta escolar d'enguany.



## La morella roquera *Parietaria judaica* L.

### Etimologia

El nom genèric, *Parietaria*, significa propi de les parets, fent referència a l'hàbitat propi d'aquesta espècie. El nom específic, *judaica*, deriva del llatí *judaicus*, que significa de Judea o jueu.

### Descripció

Planta de la família de les Urticàcies. La morella roquera o *Parietaria* és una planta prou coneguda per la gent al·lèrgica al pol·len, ja que és, juntament amb les gramínies i amb l'ullastre, el principal causant de les al·lèrgies pol·líniques entre la població de les Balears. Com veurem, la petita mida del seu pol·len, el seu sistema de pol·linització i l'amplada de la seva fenologia propicien aquesta elevada incidència.



És una herba perenne, que es pot comportar com a arbust (camèfit) o com a planta amb rabassa (hemicriptòfit). Presenta la base llenyosa, ascendent o procumbent, i un sistema radicular que s'estén pels voltants. Les tiges assoleixen els 80 cm, rarament poden arribar a 1 m, estan molt ramificades i són molt pubescents. Tot i aquesta abundància de pèls, aquests no són urticants. Les fulles són alternes, de forma oval lanceolada i marge enter; piloses principalment al revers, amb pèls enganxosos que fan que les fulles s'aferrin fàcilment a la roba. Les flors es troben disposades en cimes axil·lars, com que són sèssils semblen estar fasciculades i són difícils d'individualitzar. Aquestes flors presenten un calze format per 4 sèpals soldats a la base, acrescents (que segueixen creixent una vegada seca la flor, durant la maduració del fruit), no tenen corol·la. L'androceu està format per 4 estams que es troben sota dels sèpals quan la flor encara no ha obert. El gineceu és súper, format per un ovari amb un únic primordi seminal, un curt estil i un estigma que es desplega com un pinzell. Els fruits són aqueinis, de color negre, lluent i que queden tancats dins dels sèpals marcescents.

L'obertura dels estams es produeix de forma explosiva, de tal manera que quan els sèpals es despleguen, es produeix el dispar de l'estam, alliberant una gran quantitat de petits grans de pol·len que són dispersats pel vent (pol·linització anemòfila), de tal manera que l'aire que respirem conté una certa quantitat de grans de pol·len d'aquesta espècie.

Floreix gairebé tot l'any, però és més intensa entre març i octubre, i fructifica poc després.



És una planta pròpia de parets i marges nitròfils, però s'ha adaptat extraordinàriament bé a les escombraries, corrals i altres indrets on s'acumula matèria orgànica en abundància. Prefereix ambients una mica ombrívols, però es pot trobar a llocs assolellats.

La seva distribució és eurimediterrània macaronèsica. A Balears viu a totes les illes, on és una espècie molt comuna. A Algaida és prou abundant, principalment prop d'indrets habitats. Presumiblement, el fet d'estar lligada a construccions propicia que pugui ser a més quadrícules de les que es mostren al mapa.

## Usos tradicionals

A part de ser una espècie de la qual han de fugir els al·lèrgics, té altres efectes beneficiosos. Així és indicada contra la nefritis, el mal de pedra i altres malalties relacionades amb l'aparell urinari. També hi ha tractats on se la recomana contra les infeccions respiratòries, ja que presenta activitat sudorífica i expectorant. Se sol prendre en infusió i, com sempre, es recomana el control d'un metge per a les dosis adequades.



## Fa 607 anys

L'any 1398 els jurats de Castelltix, reunits a l'església de sant Joan d'Algaida de la Parròquia de Castelltix, acorden presentar súplica al bisbe de Mallorca per canviar la titularitat de l'església de Castelltix i la passen a Algaida sota la titularitat de sant Pere.

## Fa 399 anys

Els obrers de la capella de sant Joan demanen una subvenció per pintar el retaule del sant. L'Ajuntament els concedeix tres lliures. Això passava l'any 1606.

## Fa 271 anys

Trobam una "relació i denunciació dels moltons i toissos de la present vila i son terme que en virtut d'orde de la Rl. Auda. Dels 4 7bre 1734 se mana que prenguen del nombre d'aquells i nom del duenyo". Es denuncien 36 moltons i 1110 toissos (xots d'entre un i dos anys). Els tres principals propietaris de caps de bestiar eren Pere Joan Ribes de Cabrera, Pere Josep Oliver de Son Maig i Ant. Mesquida de Formiguera. (Pensem que la quantitat denunciada és molt baixa, no deu ser gens real).

## Fa 160 anys

L'Ajuntament acorda demanar permís a la Junta Auxiliar Executiva de Camins per invertir fons del jornal personal per arreglar els carrers de la Ribera, de la Rectoria i de l'Església en mal estat per culpa de les abundants pluges. Era el 1845 i s'hi dedicaren 1400 reals de velló.

## Fa 132 anys

L'any 1873 l'Ajuntament informa del canvi de pesos i mesures perquè es passa al sistema mètric decimal que es declara obligatori advertint que "se adoptaran medidas de rigor contra los infractores".

## Fa 77 anys

Coincidint amb la festa de Pasqua del 1928, es canviaren els escalons de la creu del Colomer – que eren de marès – pels de pedra que ara hi ha; també s'arreglaren els de la creu del molí del Sant.

Pere Mulet



## Programes de treball en marxa

Aquest mes hem de fer algunes notes referent a diverses línies de treball.

### Algaida amb el sud-est asiàtic

A l'hora de redactar aquestes notes, just s'està tancant el que ha ocupat durant els darrers mesos la major part de la dinàmica de treball de l'associació: la XARXA ALGAIDA AMB EL SUD-EST ASIÀTIC. Les diverses activitats dutes a terme han activat la participació, des de la generositat, impulsada per la dramàtica situació dels pobles afectats pel tsunami. Algaida s'ha abocat amb força i ha fet possible que, amb la iniciativa dinamitzada des de l'Ajuntament i Algaida Solidari, moltes persones, entitats, organitzacions i comerços hagin aportat: esforços, feina, doblers, recursos que seran ben aprofitats per la Fundació Vicenç Ferrer. La reconstrucció de les comunitats, amb l'aportació de recursos, ha de fer possible el desenvolupament sostenible i ben segur tindrà en el Sud de l'Índia una important empremta algaidina. Moltes de gràcies a tothom.

### Aportació d'Algaida Solidari a un orfenat a Kigoma (Tanzània)

En un orfenat ubicat a la ciutat de Kigoma, a la riba del llac Tanganika, on els darrers anys s'ha produït un enorme trasbals en la població, especialment infantil, com a conseqüència dels efectes del conflicte dels Grans Llacs, conviuen aproximadament uns 160 infants i joves d'edats compreses entre els 3 i els 22 anys, tots ells víctimes del conflicte per efectes diversos.

Algaida Solidari ha rebut la proposta de participar en la tasca de manteniment de l'orfenat. Concretament, farà possible la construcció d'unes sales de bany i higiene personal. L'aportació feta des de la nostra associació, ha estat de 3500 €. Així, donam suport a altres organitzacions mallorquines que estan treballant allà, tot millorant una situació que havia deixat en precari les condicions per garantir la higiene personal dels menors i, per tant, la seva salut.

El mateix orfenat el passat Nadal va rebre un equipament esportiu, donat pel *Club Esportiu Algaida*. Els vincles iniciats amb aquest orfenat ens permetran properament conèixer com estan desenvolupant les obres de construcció de la zona de banys i higiene.

### Caravana humanitària de l'Associació d'Amics del Poble Saharauí

L'associació d'amics del Poble Saharauí a les Illes Balears té previst enguany, entre altres projectes de cooperació, l'organització d'una caravana humanitària, amb productes de primera necessitat per als refugiats dels campaments de Tindouf (Argèlia).

Ens han demanat la nostra col·laboració. Per això, el divendres dia 1 d'abril a les 20.30 h en el Casal Pere Capellà es farà la presentació de la campanya de recollida de productes, la qual estarà oberta el mes d'abril i maig, i a diferents indrets hi podreu aportar productes que s'indicaran oportunament.

## Un projecte de cooperació amb Nicaragua

Entre les propostes de cooperació que s'estan estudiant per iniciar aviat, veim adient un projecte que ens mereix tota la confiança i del qual es coneix amb rigor la necessitat del seu desenvolupament. El projecte es desenvolupa en el municipi de San Ramón a Matagalpa. L'entitat o contrapart, amb una sòlida experiència en el lloc des de l'any 1994, l'ha proposat i compta amb el suport del suport del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació. Aquests fets ens ofereixen, per tant, tot un seguit de garanties de cara al desenvolupament, la transparència de la gestió, el seguiment del desenvolupament, i sobretot els objectius i línies de treball que pretén.

**Educació:** Suport al funcionament d'escoles de primària i preescolars, compra de material escolar, entre altres.

**Salut:** Seguiment nutricional i consultes mèdiques als infants integrats en els menjadors escolars, capacitat i higiene preventiva.

**Programa de microcrèdit:** Habilitació de microcrèdits dirigits a la dona pagesa, capacitacions sobre planificació i gestió de microcrèdits.

Aquestes notes són un avanç del pla de treball de l'associació Algaida Solidari a impulsar des d'enguany. En podeu tenir més informació mitjançant el contacte directe amb l'entitat. També podeu dirigir els vostres suggeriments a: [algaidasolidari@msn.com](mailto:algaidasolidari@msn.com)

## Activitats previstes

**Dissabte, dia 23 d'abril**  
al nostre local social  
i a les 21.30 hores:

Recital poètic:  
**AMOR, huMOR, MORt**  
A càrrec del poeta  
Gabriel de la S.T. Sampol

**Diumenge, dia 24 d'abril**

Excursió:  
**del Port d'Andratx  
a Sant Elm  
passant pel Pas Vermell**  
És una caminada no molt  
llarga (unes tres hores)  
i que no presenta cap  
dificultat.

La sortida serà de Sa Plaça  
a les 9 hores.



## Mateu Gili Pou



### 1. Nom i malnom

Mateu Gili Pou. Vaig néixer dia 24 de febrer de l'any 1939, al carrer General Luís García Ruiz, que és el nom que tenia aquells anys el que s'anomenava i que ara es torna anomenar carrer del Sitjar, al número 9, que era el cap de cantó on ara és la casa de can Joia, però que abans eren dues cases.

Mon pare era en Miquel Gili Bassa i ma mare na Margalida de *can Panxeta*. Estic casat amb n'Aina Guash, ciutadana, i hem tengut tres fills, en Miquel, en Joan Carles i na Margalida i tenim el primer nét que nom Valentí.

### 2. Infància, jocs, algun mestre

Crec que només vaig anar un any a ca les monges, amb sor Victòria. Llavors ja vaig passar a les Escoles que són les mateixes que hi ha ara. Vaig anar sempre amb el mestre Don Alfonso, perquè crec que vaig poder començar a escola un any abans. Jo tenia bo amb Don Alfonso i donya Amparo, perquè cada vespre s'enduia llet que ens compraven perquè nosaltres teníem una vaca molt lletera.

### 3. Joventut i entreteniments

En aquell temps els entreteniments eren molt simples: jugar a bolles, baldufa i futbol. Les pilotes, les feien els pares amb calces i pedaços, també n'hi havia qualcuna de goma. Moltes vegades el partit s'acabava quan la pilota quedava damunt les teulades de les cases.

Als 11 anys vaig fer l'ingrés al seminari diocesà, perquè volia ser capellà, però després vaig

canviar i ho vaig deixar. La vida al seminari va ser molt bona per a mi. Vaig sortir que ja tenia 18 anys i encara tenc molts bons records d'aquell temps i molts d'amics, tant de capellans com d'altres que també ho deixaren.

Llavors vaig estudiar magisteri, ja que tenia 2 anys convalidats i vaig fer les pràctiques a les Escoles d'Algaida, record que en Miquel 'Fosca' les va fer amb jo al mateix temps. Després vaig tenir una feina i vaig deixar els estudis.

### 4. Feines o ocupacions

Vaig fer feina tres mesos a l'hotel Acapulco, l'estiu que es va inaugurar. Després vaig anar a fer el servei militar a Son Rullan, a aviació. Tenia un cosí de mon pare que era el 'coronel jefe' de la zona. Vaig fer tot el servei normal, de 18 mesos, així que no va servir de res tenir bo.

Abans que em sortissin feines, vaig jugar a futbol a Bunyola i a Montuiri.

Pràcticament la primera feina fixa que vaig tenir va ser a causa que el senyor Marcelino Gómez, que era el cunyat den Joan Crespi 'Gina', em va demanar si volia anar a fer feina a Palma al Trocadero i, com que jo en aquell moment no tenia doblers, ho vaig voler provar i hi vaig estar 18 anys. Feia moltes hores i jo me'n cuidava de tot: personal, músics, artistes i encara duia el control de factures dels cambriers i, al final de cada vespre, havia de passar tots els tiquets, sumar el que s'havia recaptat i fer caixa. Quan s'acabava, sempre eren entre les tres i mitja o les quatre de la matinada.

**5. Invent o avançament més important per a la humanitat:**

La penicil·lina

**6. Invent o avançament per vós**

Per a mi va ser un medicament que em salvà la vida, eren unes injeccions que es deien 'Gel de ath' i que m'havien de posar a causa d'un reumatisme poliatricular agut, que era una infecció de les glàndules que vaig tenir quan tenia 15 anys.

**7. Persona o personatge actual o històric que sigui més positiu per a la humanitat**

En Jaume Santandreu n'és un i en Vicenç Ferrer un altre.

**8. Persona o personatge actual o històric que admireu**

Totes aquelles persones que adopten infants.

**9. El fet passat durant la vostra vida que considereu més important per a la humanitat**

L'evolució de l'aeronàutica.

**10. El fet més important dins la vostra vida**

El dia que em vaig casar.

**11. Amb el temps, digau-nos una cosa que hagueu millorat**

Que no he d'estar pendent del rellotge, ara que estic jubilat.

**12. Amb el temps una cosa que hagueu empitjorat**

En moltes coses, ara ja som un poc sord.

**13. Per qui, històric o actual, posaríeu la mà al foc**

Pels meus fills.

**14. Amb qui, històric o actual, no aniríeu fins al cantó**

Amb en Bush.

**15. Què faríeu si fóssiu el conseller de turisme del Govern Balear**

Promocionaria una Mallorca diferent a la de

sol i platja, més cultural, de coneixement dels paisatges tan bells que tenim, de les nostres muntanyes, ...

**16. Un defecte vostre**

Som un poc precipitat.

**17. Una virtut**

La paciència.

**18. Una il·lusió**

Veure el nét gran amb salut.

**19. Una queixa**

El pont que fan darrera la benzinera.

**20. Una preocupació**

Que la gent gran pugui tenir un dia un local gran, que fa molta falta.

**21. Un consell**

Que tothom es dugui bé.

**22. Un racó d'Algaida**

- que us agradi:

la part de Punxuat

- que no us agradi:

El revolt que hi ha des de la rotonda fins a l'entrada del poble.

**23. Una raó**

- per viure a Algaida:

La tranquil·litat

- per no viure-hi:

No se me n'ocorre cap.

**24. Un defecte dels algaidins**

En tenen molt pocs, només algun.

**25. Una virtut dels algaidins**

Molt acollidors i disposats sempre a ajudar.

**26. Tria un lloc per anar de vacances.**

Allà on es pot trobar cultura i gastronomia a bon preu.

**27. En turisme, qualitat o quantitat**

Qualitat, sens dubte.



**28. Tria-ne un de tres: dessaladores, carreteres o camps de golf**

Dessaladores.

**29. Sí o no?**

**- Se salvarà el Mallorca?**

Sí, els bons seguidors del Mallorca com som nosaltres hem de tenir esperança fins al darrer moment, però vaja, ho tenim ben complicat.

**- A Mallorca hi ha alternativa al turisme de sol i platja?**

Sí.

**- Us agrada la nova carretera de Manacor?**

No.

**30. Com arreglaríeu el problema de la immigració.**

Tothom té dret a viure, però es podria controlar que tothom que ve pogués treballar

**31. Què us suggereix la paraula “ecotaxa”.**

Em suggereix protecció al medi ambient.

**32. Si heu sentit l'expressió “pixar fora de test” què vol dir?**

Ser inoportú.

**33. Si poguéssiu fer un únic miracle (no personal) què faríeu?**

Que hi hagués pau per a tots.

**34. Voleu afegir qualche cosa?**

Jo trob que està bé així.

**35. A qui us agradaria que féssim aquestes preguntes el mes que ve**

Al president de la tercera edat, en Joan Oliver Sales.

**36. Per acabar ens heu de fer una glosa**

Hi ha una famosa glosa que diu,

Un tresor hi ha dins Mallorca  
a dins sa nostra roqueta,  
és l'estima que tenim  
al nostre gran “mallorqueta”.  
tit ti ru ri ru ri.

També us diré la d'en Llorenç *Mora*,  
un bon amic.

Per normalitzar en la terra  
que vaig néixer el seu parlar,  
per deixar d'edificar  
tan en el pla com la serra  
perquè tengui més mà esquerra  
el tracte amb els immigrants,  
que tots ells i els castellans  
no rebutgin nostra parla,  
perquè arribin... a estimar-la  
vull l'ajuda... de tots els sants.

Hem d'agrair aquesta estoneta tan agradable que hem passat amb en Mateu i tots tres us desitjam unes bones festes de Pasqua i que no ens facin mal les panades i els robiols. Salut i molts anys!

**Margalida Tomàs Fornereta**  
**Miquel Rafel Molleta**



## En memòria d'en Rafael

Quan encara no ha passat ni mig any de la pèrdua del nostre company Pep Noguera, *en Pep Ruala*, el grup de teatre Es Porrassar ens tornam vestir de dol. N'hem perdut un altre, en Rafael Mas, més conegut per en *Rafael es taxista*.



Hem perdut el teu ànim tranquil·litzador i la teva partida obliga la companyia a descansar per un temps; cosa que tu no hauries consentit, ja que la teva tenacitat ens animava a seguir sempre endavant.



## Estrena de la *Missa Ruris Al-Gaidina* de Joan Valent

Emmarcada dins la Sisena Setmana Europea de Música Religiosa, patrocinada per l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar i el Consell de Mallorca, va tenir lloc el passat dissabte dia 19 de març de 2005, a l'Auditori Sa Màniga de Cala Millor, l'estrena de la *Missa Ruris al-gaidina* de Joan Valent. El mateix compositor algaidí dirigí el grup de músics, integrat per la soprano Teresa Barrientos, els instrumentistes Ars Ensemble i el cor de l'Aula de Cant del Conservatori Professional de Música de les Balears. La composició és d'una gran bellesa i la interpretació fou molt bona; al final, el públic assistent premià amb una llarga ovació el director i els intèrprets.

A causa de les dates en què confeccionam la revista del mes d'abril, escrivim aquesta nota abans que la *Missa Ruris al-gaidina* hagi estat presentada a Algaida, dia 28 de març a l'església parroquial. Tenint en compte el precedent de Sa Màniga, no podem fer altra cosa que augurar, i desitjar, l'èxit de l'esdeveniment. Ara reproduïm, del programa de la Sisena Setmana Europea de Música Religiosa abans esmentada, la presentació escrita que el mateix Joan Valent ha fet de la seva obra.



### Missa ruris al-gaidina

No consideraria inoportuna qualsevol pregunta sobre el sentit que té, per a un compositor que cada dia se sent més contemporani, escriure una missa, tota vegada que l'espiritualitat i el sentiment religiós han cercat vies d'expressió fora de les formes tradicionals. La resposta podria començar a esbossar-la a partir de la constatació que el sentiment religiós, molt més enllà dels conductes més ortodoxos, és present en la meua obra, d'una manera més o menys explícita. Així i tot, hauria d'afegir que no m'he mogut ni m'he volgut sostreure al magnetisme de la missa com a motlle ennoblit pels segles i en el qual els més grans genis de la història de la música han vessat el seu talent, la seva inspiració i el seu sentit de la transcendència de la vida humana –i sovint, com bé sabem, sense el component d'una fe homologable en el conjunt de dogmes i de ritus que conformen l'estructura d'una religió.

És en aquesta direcció que s'ha d'entendre que hagi acudit a la sagrada forma de la missa com a excipient d'un sentiment religiós que, en el món d'avui, sovint es disgrega de manera que pot perdre intensitat emotiva. Les formes consagrades pel temps, a més, fan part de l'herència cultural dels que ens precediren i aquesta deu ser la raó per la qual ens hi acostem tant. En concebre aquesta missa, he tengut molt presents els fragmentats espais de fora vila, que els mallorquins d'antany, a força de treballs, convertiren en un gran altar de la naturalesa, ric en signes i símbols. He tengut presents aquests espais i l'obra que hi deixaren els avantpassats amb la complicitat del temps; i he escoltat, absort, les veus que restaren suspeses en els silencis rurals.

Així, voldria haver transmès a través de la música l'emoció derivada d'aquesta experiència íntima, d'aquest viatge cap a un paisatge fet història i cap a una història feta paisatge.

**Joan Valent**

## Presentació a Algaida del darrer llibre de Josep Maria Espinàs

Josep Maria Espinàs ha publicat al llarg dels anys una voluminosa (ja són disset títols) i notable (per la qualitat) col·lecció de llibres de viatges a peu. Després d'haver caminat per diverses comarques de Catalunya (El Pirineu, el Priorat, la Terra Alta, la Segarra...), del País Valencià (l'Alcalatén, la Marina Alta...), de la Franja (la Llitera, el Matarranya,...), per la Galícia interior i la Costa da Morte, pel País Basc, per Castella, per Andalusia i per Extremadura, els seus lectors mallorquins desitjàvem que l'escriptor decidís algun dia trescar els nostres camins per veure després reflectida l'experiència en un dels seus deliciosos llibres. Aquest dia ja ha arribat.

Ara fa quasi un any (a principis de juny de 2004), Espinàs iniciava a Binissalem un recorregut que acabaria nou dies més tard a Algaida, després de passar per Lloseta, Biniamar, Selva, Campanet, Búger, Llubí, Sineu, Lloret, Montuïri i Randa. El llibre ja ha estat publicat, com és habitual, per Edicions La Campana i du per títol *A peu per Mallorca. Sense veure el mar*.

Les terres algaidines i els seus habitants, com ja es desprèn de l'itinerari, són protagonistes importants del llibre. Al nostre poble, l'escriptor i els seus acompanyants de tants viatges, els seus amics Isabel Martí i Sebastià Alquézar, es varen allotjar a Binicomprat; l'estada a la possessió els resultà molt agradable i així queda recollit al llibre. Aquest acaba amb una bella comparança:

*“En Pere Gual, fuster d'ofici, que va néixer a Campanet, va explicar abans de morir com es feia un carro.*

*«Per fer un carro, primer fas ses rodes. Llavors fas es braços, ses traves, es travessers llargs i ses contrapernes. I quan ho tens fet, es ferrer amb ses mides de pern te fa ses guietes i ses planxes des capçalers...»*

*És molt clar. Per fer un llibre, primer tens sa idea. Llavors fas ses frases, es paràgrafs, es ritmes curts i es ritmes llargs, i ses separacions. I quan ho tens fet, s'editor amb ses mides de lletra te fa ses pàgines i s'imprimeix.*

*I llavors es llibres, com es carros, poden anar per bon camins o per mal camins...”*

La **Llibreria Quart Creixent** de Palma, amb la col·laboració d'**Edicions La Campana**, de l'**Ajuntament d'Algaida** i de la **possessió de Binicomprat**, convida tots els lectors d'*es saig* a la presentació del llibre

**A peu per Mallorca.  
Sense veure el mar**

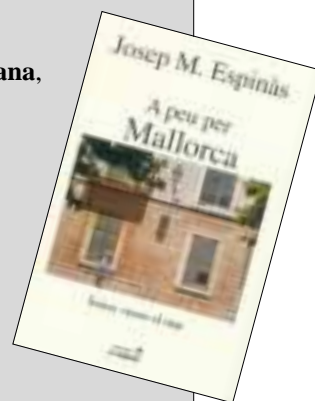
Hi intervindran:

- El seu autor, **Josep Maria Espinàs**.
- I **Climent Picornell**, professor de geografia de la UIB.

L'acte se celebrarà

**dissabte dia 16 d'abril de 2005 a les 19.30 hores**, a la possessió de **Binicomprat**.

Per als qui desitgin anar a Binicomprat fent una agradable passejada, la sortida serà des de la plaça d'Algaida a les 18.45 hores.



## Futbol

Desolador és l'aspecte que diumenge rere diumenge presenta el camp municipal des Porrassar, 6 persones mal contades és la quantitat d'aficionats que el darrer diumenge pujaren a presenciar uns dels partits mes importants de la temporada. Havia d'enfrontar el C.E. ALGAIDA amb un rival directe per la lluita per la categoria. Aquest partit es decantà de part esquerra i complicà molt la classificació de l'equip gran. A partir d'ara cada partit és una final, ja no hi ha marge d'error. La directiva ha treballat força per reforçar l'equip, durant tot el mes de febrer ha intentat aconseguir la incorporació de nous efectius per intentar salvar la categoria: aquesta feina s'ha traduït amb les incorporacions dels jugadors Pep Lluís Busquets i Bartomeu, que fins ara havien jugat a Inca. Aquests dos jugadors són de Pina i són formats al planter algaidí. Aquesta temporada han jugat al juvenil del Constància i, pel que sabem, l'any que ve provaran sort a l'equip de tercera divisió de l'equip del Raiguer. L'altre fitxatge és el davanter Dani, que arriba del Binissalem de tercera divisió, i ve per reforçar l'atac algaidí.

A partir d'ara ja tot depèn dels jugadors i també demanaríem l'esforç de la gent del poble, que pugi al camp a animar l'equip, perquè si no, es presenta un futur no molt prometedor, ja no es tracta de mantenir o baixar de categoria o de guanyar o perdre un partit, creim que es tracta del futur del club.

Dels equips inferiors destacaríem la feina de Rafael Oliver amb l'ajuda de Joan Miralles al capdavant de l'equip cadet. Cal recordar que en Rafael també és l'entrenador dels juvenils, i compaginar els dos equips és una tasca molt feixuga i que comporta passar-se moltes hores pel camp de futbol. Aquest esforç no ha passat desapercebut per la directiva que li agraïx molt aquesta dedicació. Pareix que, des que en Rafael i en Joan han assumit la direcció dels cadets, els al·lots han recobrat un poquet d'il·lusió per jugar al futbol. Aquesta bona feina s'ha traduït amb bons resultats i amb un comportament exemplar.

Els altres equips han millorat força aquesta segona volta: infantils, Futbol 7 i Futbol 8 han guanyat bastants de partits i estan situats a la part còmoda de la taula classificatòria.

L'equip femení ha aconseguit la primera victòria a fora del Porrassar.

## Resultats

Llosetí – CE Algaida 4-0

CE Algaida – Constància 2-4

Porto Cristo – CE Algaida 3-2



## Volei

Ja ha acabat la temporada de la lliga FEV i l'equip algaidí ha assolit la quarta posició de la taula classificatòria, plaça que no dóna dret a disputar la fase d'ascens a la lliga de divisió d'honor. De totes maneres, la temporada es pot considerar com a bona, malgrat que l'objectiu era l'ascens. La recta final de la lliga ha estat molt positiva pel que fa als resultats i destacaríem l'aportació de na Laura Ferragut a la posició de col·locadora: amb ella tan sols s'ha perdut un partit i s'ha conservat l'esperança d'ascens fins al darrer moment. El darrer partit disputat al pavelló d'Algaida va ser vibrant, enfront hi havia el Patricia Volei de Ciutadella, per tant un derbi interinsular que al final suposà la victòria per a les al·lotes algaidines. L'equip de Ciutadella es jugava la possibilitat de poder disputar la fase d'ascens, però al final ha quedat tercer i no hi tindrà dret. A partir d'ara, es presenta un futur incert pel que fa a la reestructuració del planter. Esperem que l'any que ve es pugui assolir l'esperat ascens de categoria, formant un equip amb un potencial suficient i amb jugadores més o menys contrastades; perquè un dels problemes d'enguany ha estat que a mitjan temporada s'ha hagut de reforçar la plantilla i donar la baixa a jugadores que no aportaven tot el que s'esperava d'elles.

### Resultats

CV Algaida – Patricia Volei 3-1

Alicante 2000 – CV Algaida 3-1

CV Algaida – Finques Borrell 3-0

CV Alcalá – CV Algaida 0-3

## Escacs

L'equip d'escacs d'Algaida ha duit a terme una bona campanya dins la categoria Preferent, ja que tant jugadors com directiva eren prou conscients que la nostra fita no podia ser altra més que la permanència i s'ha aconseguit l'objectiu. Una important victòria per la mínima, en un encontre molt disputat contra Sa Dragonera, seguida d'una de més contundent, contra Assistència Palmesana, deixaven l'equip ben situat a la classificació. Després, tres derrotes bastant clares contra tres equips amb potencial superior al nostre ens col·locaven dins el play-off per eludir el descens. Al play-off els nostres representants varen saber estar a l'altura de les circumstàncies. Varen guanyar dins Assistència Palmesana i varen aconseguir una excel·lent victòria al partit clau dins Sa Dragonera, que donava la permanència al club algaidí quan encara mancava una jornada.

### Resultats lliga

Algaida 3.5 - Sa Dragonera 2.5

Algaida 4.5 - Assistència Palmesana 1.5

Alcúdia 4.5 - Algaida 1.5

Algaida 0 - Tròpic 6

Son Dameto 4 - Algaida 2

### Play-off per eludir el descens

Assistència Palmesana 1.5 - Algaida 4

Sa Dragonera 1.5 - Algaida 4.5

Algaida 2.5 - Assessoria Balear 3.5

L'equip B duu una marxa magnífica i ja podem dir que és el campió de 3a categoria a manca d'una jornada. Tan sols ha cedit dos empats i la resta es compta per victòries.

**Jaume Toledo**

## Els “xucladors” de l’univers

Segurament, els forats negres són els objectes més estranys de l’univers, a la vegada que en són els més perillosos! Però actualment, també són els més difícils de comprendre, i ara sabreu per què.

A l’univers hi ha objectes que es componen de grandioses quantitats de matèria, com les **estrelles de neutrons**, de les quals ja vàrem xerrar en aquesta secció, recordau? Aquestes eren el resultat de l’explosió d’una estrella de grandària superior al nostre sol i anomenàvem aquesta explosió: *Supernova*. Aquest nom prové d’una època en què es pensava que aquests fenòmens es produïen quan es creava una estrella “nova”, però com ja sabeu, aquestes estrelles que esclaten ho fan quan acaba la seva vida, doncs no són precisament “noves”, sinó tot el contrari, “velles”. Per cert, imaginau que poguéssim assistir de prop a un fenomen d’aquests, cosa gens recomanable, però sabeu què sentiríem? Aquesta explosió, tot i la seva grandiositat, molt superior a un “manat” de bombes nuclears, no donaria lloc a cap so, a cap renou. El so és una vibració que es transmet a través d’un mitjà, com l’aire que hi ha a la Terra, per exemple. Si no hi ha mitjà de transmissió, no hi ha so, i com que a l’espai no hi ha res que faci de mitjà, perquè és “buit”, només escoltaríem un silenci absolut. L’univers doncs, és un espai mut.

L’esclat d’una *supernova* es considera el fenomen més violent de tot l’univers, i a més, també és el causant de crear-hi els objectes més perillosos, ja que a més d’estrelles de neutrons, les restes materials d’aquesta explosió també poden esdevenir **púlsars** (que serien estrelles de neutrons que fan voltes, amb dos raigs de llum que els surten provocats pel seu fort camp magnètic; pareixen un far que

fa senyals), o en **forats negres**, que serien molt més massius i complexos que els anteriors.

En un forat negre la massa és tan elevada, que la seva enorme intensitat gravitatòria, impedeix que en surtin les radiacions; va al contrari que les estrelles, ja que d’un forat negre, no en surt gens de llum! Per això no es poden veure i són tan difícils d’estudiar perquè estan envoltats d’una “frontera” esfèrica que permet que la llum entri, però no en surti. Tot el que es sap dels forats negres s’ha deduït teòricament, o s’ha determinat estudiant els efectes que produeixen als astres veïns, com per exemple a algunes estrelles. Un forat negre pot absorbir, a poc a poc, matèria d’alguna nebulosa o d’alguna estrella que tengui a prop i, gràcies als telescopis, es poden observar aquests efectes i saber on hi ha aquests forats.

Al 1916, el científic Albert Einstein (us sona?) va proposar una interpretació de la gravetat que és la que s’utilitza a l’astronomia moderna. És un poc “complicada” però, resumint-la una mica, podríem dir que el seu descobriment es referia que la gravetat era una conseqüència d’un fenomen que relaciona l’espai amb el temps, cosa que va anomenar “curvatura espai-temps”. Aquesta estava provocada per la massa i l’energia dels cossos (ja siguin planetes, estrelles,...), és a dir, que tots aquests astres, d’alguna manera afecten aquests dos elements (nosaltres a la Terra, tenim un espai i un temps, compreneu?). Segons la massa dels astres, si són molt grans (afecten molt l’espai i temps) o si són petits (afecten tan poc, que quasi no es nota). S’ha descobert que els forats negres són concentracions enormes de matèria, en volums extremadament petits (I això què significa? Doncs que

afectaran molt l'espai i el temps). Són unes zones on la gravetat fa que l'espai i el temps es col·lapsin, i deixin d'existir. Sí, no és cap error d'impremta, "deixin d'existir", sinó que és l'única explicació lògica de la seva complexitat: seguim sense comprendre-ho.

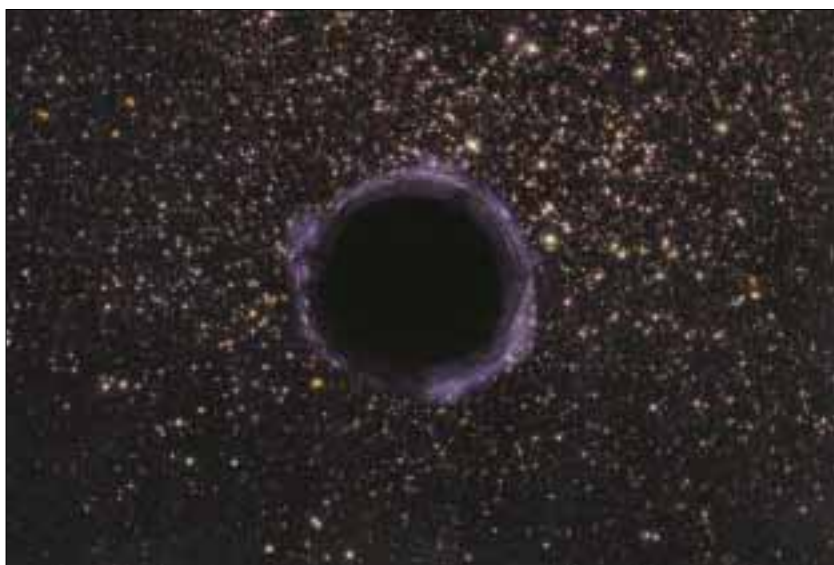
Resumint això d'abans, es diria que una estrella de gran massa, després d'explotar (en acabar la seva vida), fa que les seves restes es contreguin fins que la seva superfície torni més petita que un límit inferior, anomenat *horitzó d'esdeveniments*. Un objecte amb una massa tan gran, afecta moltíssim tot el referit a espai-temps, i per això aquest complex, és el causant de les majors deformacions de l'espai i el temps per causes gravitatòries que es coneixen. La definició científica és que els forats negres provoquen que la "curvatura d'espai-temps" tendeixi a l'infinit; per dir-ho de manera més simple: els forats negres "rompen aquest sistema". I aquí és on les lleis de la física deixen de ser vàlides, ja que aquest estat es pot descriure teòricament i demostrar segons les matemàtiques, però no hi ha cap manera intuïtiva de comprendre'l. Per mor de tan alta densitat de matèria, per a un observador situat més enllà de la superfície del forat, en aquest *horitzó d'esdeveniments*, el temps es ralenteix tant, que en aquest punt s'arriba a "aturar el rellotge"! En paraules senzilles: traspassat aquest horitzó, les direccions del temps i de l'espai s'intercanvien!

Ja sé que aquesta idea pareix treta d'una pel·lícula, però és que això no s'acaba aquí! Hi ha hipòtesis que es basen en: "què hi ha a l'altra banda del forat? On ens duu?" Aquestes donen per suposat que la matèria que hi ha entrat, ha "sobreviscut" a la immensa "xuclada" cap a dins! I que si poguéssim traspassar

un d'aquests forats, ens durien a un altre espai i temps, ja que, com ja s'ha dit, distorsionen aquests dos fenòmens. O encara millor és l'explicació que els forats negres connecten el nostre univers amb un univers separat i paral·lel. Unes idees un poc caòtiques. Imaginau fer viatges d'aquesta manera? En aquest model, se li va posar el nom de *forat de cuc*, i es basa que si podríem passar a través seu, podríem viatjar a allunyades regions i a distintes èpoques de l'univers (un bon argument per a un film... llàstima que facem tard, perquè al menys ja he vist una pel·lícula sobre això).

Per avui, ens aturem aquí. Tenc pensat llegir un llibre de l'astrofísic Stephen Hawking, per aclarir una mica aquest tema. Potser, aleshores tornaré a escriure un article menys embullat (o no).

La il·lustració mostra com es veuria un forat negre. La densa població d'estrelles que veim de fons (ja que estan més allunyades que el forat) serveix per apreciar el que sense aquest fons seria invisible, ja que la llum no pot sortir d'allà.



## Tothom a Porreres, per la llengua!

Els dies 28 i 29 de maig tindrà lloc una nova edició, la setena, de l'Acampallengua. En aquesta ocasió la localitat triada serà Porreres, vila situada en el Pla de Mallorca, coneguda en els darrers anys per la seva vitalitat cultural i per la força del seu moviment associatiu. En aquests moments Porreres compta amb nombroses infraestructures que el fan atractiu per a la celebració d'aquesta trobada: una zona ideal per fer-hi concerts, una ampla zona d'acampada, centres culturals i un Poliesportiu. A més, hi hem d'afegir l'encant d'un poble petit i acollidor com pocs. Des del punt de vista que interessa als Joves de Mallorca per la Llengua, hem de destacar la vitalitat de l'ús del català, idioma que vertebrava tot el moviment associatiu de la població, juntament amb un fenomen relativament nou: l'arribada durant els darrers anys d'immigrants extracomunitaris que és necessari integrar a la nostra cultura, sempre des del respecte cap a la seva. L'Acampallengua tindrà com a un dels seus objectius contribuir-hi dins l'àmbit juvenil.

Joves de Mallorca per la Llengua és una entitat que va néixer l'any 1994 com a una plataforma de més de 40 entitats juvenils i que ha impulsat durant aquesta dècada importants mobilitzacions a favor de la llengua dins tots els àmbits, especialment dins el juvenil. L'Acampallengua ha estat una de les mobilitzacions que han estat més exitoses per molts de motius: perquè és una trobada de joves feta per joves; perquè combina el caràcter lúdic amb el reivindicatiu, demostrant que la feina a favor de la llengua també pot ser divertida; perquè combina un concert amb els grups punters del panorama musical català amb la promoció de molts de grups joves que comencen; perquè popularitza entre els joves la cultura feta en català a Mallorca; perquè combina la cultura popular tradicional i la moderna; perquè implica joves procedents d'arreu de Mallorca, independentment de la seva llengua, origen o classe social, dins una tasca conjunta a favor de la nostra llengua;

perquè és un vehicle de reforçament de les entitats que impulsen el procés de normalització lingüística; perquè representa també un toc d'atenció per a les administracions públiques que no fan el que haurien de fer o inclús fan anques enrere com els crancs en aquest procés.

És per aquests i molts d'altres motius que l'Acampallengua ha estat una activitat en constant creixement. Des de la primera edició, feta a Inca el 1997, fins a la darrera, feta a Pollença el 2004, el nombre de participants ha passat de 2.000 a 12.000 joves. El recorregut fet durant gairebé una dècada ha convertit l'Acampallengua en una de les principals mobilitzacions juvenils que tenen lloc anualment a Mallorca. Hem fet sis edicions (Inca 1997, Santa Ponça 1998, Alcúdia 2000, Felanitx 2001, Binissalem 2002, Pollença 2004), sempre partint de les necessitats i dels interessos dels joves i hem construït un model integrador de la diversitat existent a Mallorca.

L'Acampallengua de Porreres tornarà a ser el punt de trobada, dels joves i no tan joves, que reivindiquen a les institucions que donin llum i no fum, que assumeixin les seves responsabilitats i que impulsin el procés de normalització lingüística. Que reivindiquen el dret a viure en català i a no ser discriminats per motiu de llengua. Que parlen, llegeixen i escriuen en la nostra llengua i ho volen continuar fent. Que consideren que el català ha de ser l'eix vertebrador de tot un poble i l'idioma en que s'integrin les noves fornades d'immigrants. Per aquests motius feim una crida a tots els mallorquins a participar a l'Acampallengua 2005, els dies 28 i 29 de maig a Porreres. Amb l'ajuda de tots els mallorquins i de tots les porrerencs, ben segur que tornarem a demostrar que som més dels que ells volen i diuen.

Palma, 17 de març de 2005

**Joves de Mallorca per la Llengua**





## La XXI Mostra de Cuina Mallorquina



**Sebastià Ballester**  
**de s'Hostal d'en Mateu**

Nosaltres hem participat a totes les edicions de la Mostra que s'han fet fins ara. A les presentacions que es fan abans, necessiten un local amb molta cabuda, i enguany ho hem fet aquí. És una fase prèvia, on els experts, que solen ser cuiners jubilats, puntuen i serveix per corregir qualche detall dels plats que després es presentaran al públic.

La Mostra de Cuina et dóna una gran publicitat: és una fira i surt a tots els mitjans de comunicació i té un gran ressò. S'ha de tenir en compte que en dos dies servirem més de 6000 plats de carabassons farcits de peix i marisc, fruits de la mar. Abans no hi venia tanta de gent i fèiem unes 3000 racions; però aquests darrers anys la participació s'ha disparat tant, que en pocs anys hem doblat.

És una gran cosa per a nosaltres i una manera de donar a conèixer i promocionar la nostra cultura gastronòmica. Molts dels clients que han degustat el nostre plat a la Mostra, i això ho sabem per experiència, el demanaran durant tot l'any, si ens visiten a Can Mateu.

És important, crec jo, per participar-hi, estar ben preparat i haver acumulat tots els ingredients necessaris del plat que t'has compromès a fer.



**Jaume Oliver**  
**de Can Salem**

Per nosaltres va ser la primera participació a la Mostra i trob que va anar molt bé, perquè és una gran promoció per al negoci, ja que és un final d'una etapa que va començar mon pare i el principi d'una altra, sempre respectant les coses que hem fet fins ara.

Abans d'inaugurar la mostra, tant forns com restaurants ofereixen el seu plat i, durant un mes, es fan unes degustacions cada dilluns a un lloc diferent, segons la comarca. Els que som del Pla presentarem els nostres productes a S'Hostal d'en Mateu i després s'obrirà la mostra pública al recinte d'Ifebal. Nosaltres fèrem 1700 racions d'aquestes postres dolces: un pastisset de llimona amb merenga poc dolça, amb una base de coca d'ametlla marcona i una mussa molt suau; l'altra era un pastís de xocolata que duia pistatxos, nous i una glaça de xocolata amarga, que varen tenir molt d'èxit.

Per altra banda, tothom ens demana quan tornarem a obrir Can Salem; supòs que serà d'aquí un mes i mig, si no ens duen enganyats. Tot ha resultat molt complex, perquè hi intervenen industrials de fora Mallorca i tot s'ha de coordinar.

**Miquel Sastre Fiolet**

...Allà tots els mallorquins fèiem colla i nosaltres vàrem coincidir en el bateig de la fillola d'en Jean Claude; ens presentaren i poc després començàrem a festejar. Aleshores -diu ell- jo estava mobilitzat amb l'exèrcit francès que estava en guerra contra els independentistes algerians i, aprofitant un permís per la comunió de la fillola, ens coneguèrem.

### **Quan us casàreu?**

Això va ser dia 1 de juliol de 1961 a Alger. Nosaltres, diu ell, passàrem a viure al primer pis i ma mare en el tercer, ben al centre de la capital. Del matrimoni tenguèrem un fill, en Jean Marc, que ara té 41 anys i viu a París, i una filla, na Valérie, que ara té 35 anys i viu a Bordeus. Solen venir per Algaida durant les vacances i els agrada molt perquè hi tenen amics per aquí.



### **Quina casta de feina heu fet?**

D'acabats de casar a Alger, na Margalida duia la casa -diu ell- i jo treballava a la impremta de l'estat, on fèiem el bolletí oficial i s'hi editaven totes les lleis. Sempre he estat funcionari, tret dels primers anys quan ens establírem a París. Després resultà que podia triar entre la duana i la fàbrica de moneda i, vaig decidir-me per aquesta darrera feina, perquè era un lloc més tranquil i guanyava més doblers. També fèiem medalles artístiques i espases per a l'Acadèmia Francesa. Després de París em passaren a Bordeus, que era la fàbrica més moderna de tot Europa i tothom venia a veure el nostre sistema de fabricació de moneda. A Bordeus hi vaig treballar fins que, aprofitant la legalitat vigent, vaig poder acollir-me a la jubilació anticipada als 55 anys. Això era el desembre de 1994. Ara diuen que llevaran aquests tipus de jubilacions, però a mi m'ha anat molt bé poder cobrar sense fer feina.

### **Quins records teniu d'Algèria?**

Sempre mals records, perquè totes les guerres són cruels. Acabats de casar, el 1961, ja imposaren el toc de queda; això volia dir que entre les dotze de la nit i les vuit del matí, ningú podia sortir al carrer per cap motiu. A principis del 1962 ja hi havia rumors que el general De Gaulle, que llavors era el president de la República Francesa, volia concedir la independència als algerians i això que les tropes franceses els havien fet recular fins a les fronteres del Marroc i de Tunísia. Els que vivíem allà no acabàvem d'entendre la situació i estàvem una mica incrèduls. Just un mes abans que Algèria fos independent, nosaltres poguérem fugir embarcats, només amb dues maletes per equipatge. Tot allò va ser molt trist i com començar de zero una altra vegada.

No fa molt s'ha conegut la notícia, que abans era secret d'estat, que els prop de 3000 francesos que preferiren quedar-se a Algèria després de la independència, els mataren a tots i estan enterrats en fosses comunes.

Retornats a França -diu ell- no em volien tornar la plaça de funcionari, perquè deien que havia d'haver quedat a Alger per ajudar els moros a posar en marxa el país. La situació no s'arreglà fins al cap de quatre anys i durant aquest temps feia feina privada editant llibres de medicina per a l'institut Pasteur.

## **Com venguéreu a parar a Algaida?**

Nosaltres hi veníem cada any de vacances, a veure la meva família -diu na Margalida. I, malgrat que l'any 1973, -diu ell- els meus pares em compraren un pis a Ciutat, teníem ben clar que només volíem viure a Algaida després de jubilats. Per la meva germana -diu ella- sabérem que aquesta casa d'en Jordi Salem estava en venda i des de França mateix l'aparaulàrem. Ell vengué primer amb un camió carregat de mobles i ja els pogué deixar dins la portassa d'aquí darrere. Més tard férem obres de reforma per condicionar la casa, ja que aquí el fred d'hivern és molt humit i més mal d'aguantar que el d'allà.

## **Com passau el temps per Algaida?**

De la millor manera possible fent vida de jubilats. Jo estic molt dins ca nostra -diu na Margalida- i jo camín molt per fora vila -diu en Jean Claude- i conec gran part del terme. Dilluns mateix volem anar per la part de Son Roig. També m'agrada anar a caçar i a veure els partits de futbol; quan era jove, jugava amb l'equip amateur de la fàbrica de la moneda. Ja

he deixat la meva afició de pescar i vaig vendre la barca que tant em costà traslladar des del port d'Arcachon fins aquí. Estam apuntats a la tercera edat, però no hi solem anar gaire; només quan hi ha les reunions i els dinars anuals.

## **I Mallorca, trobau que ha canviat?**

Sí, bastant i no precisament per bé. Recordam que quan veníem els primers anys de vacances, deixàvem les claus al forat del pany, fins i tot al contacte del cotxe, portes obertes,... i ara res d'això podem fer. Renou de motos que fan carreres molts de vespres per Algaida, i sobretot que veim molta gent que no coneixem. A les reunions dels caçadors, els algaidins estam en minoria. Però encara és un consol viure a Algaida i no a Ciutat, que només hi anam per necessitat o de compres. Record -diu ell- quan vaig venir a Mallorca per primera vegada, tenia només vuit anys, el 1947, la platja de l'Arenal semblava un paradís, amb aquells pinars que arribaven fins a l'arena, i a Paguera igual. A Mallorca el turisme ha duit molt de progrés; però a canvi s'ha destruït massa el paisatge per un creixement desordenat.

**Parlaren també de les petites "dificultats" que tenen per rebre la paga mensual de jubilació; que aquí només poden votar a les eleccions municipals, ja que per les europees haurien d'anar a Barcelona, que hi ha consolat i aquí només agència... i d'altres coses més.**

**Monsieur Jean Claude i Madame Margalida, moltes gràcies per la vostra cortesia i atencions. Salut per al futur.**

**Miquel Sastre Fiolet**

## Jean Claude i Margalida Morro

**La parella d'entrevistats d'aquest mes són de nacionalitat francesa; per això ell només té un llinatge i ella, per matrimoni, adoptà el del seu marit; encara que tots dos, com ara comprovareu, tenen les arrels ben mallorquines. El dia del Ram, a posta de sol, parlarem amb ells tot el que a continuació segueix.**

### Quan i on vàreu néixer?

Jo -diu ell- dia 9 de juny de 1939 a Alger, capital d'Algèria, que era en aquell temps i fins l'any 1962, territori francès. Jo -diu ella- vaig néixer a Sant Jordi, més concretament a l'Hostal des Pla primitiu, dia 13 de setembre de 1939, que ha quedat ben aferrat a la nova carretera que estan desdoblant. El meu nom de fadrina és Margalida Morell Pastor.

### Quins records teniu de la vostra infantesa?

L'Hostal des Pla -diu na Margalida- era en realitat ca els meus padrins per part de mare i, amb els meu pares, aviat passàrem a un hort de devora Son Llätzer, que encara existeix i record que vaig fer la primera comunió a Son Ferriol. Quan tenia devers onze anys, passàrem a viure a Es Rafalet, on els meus pares hi feien de pagesos i on jo hi vaig viure fins als devuit anys. Record que anava a escola a ca les monges, amb la meua amiga coral que era na Catalina de la Miranda.

Els meus pares -diu en Jean Claude- eren tots dos d'Alaró i havien emigrat a Alger l'any 1927, just després de casats, perquè ma mare tenia la seva padrina jove que hi havia emigrat abans i els havia cercat feina allà. Feien tots dos de sabaters, especialitzats en fer bottes de muntar a cavall i sabates ortopèdiques, tot fet a mà. El meu germà major va néixer el 1933 i jo sis anys després.

### Com us vàreu conèixer?

Bé, jo -diu na Margalida- vaig emigrar cap a Alger quan tenia 18 anys, perquè casualment també la meua padrina jove hi vivia i, com que no tenien fills, cada any quan venia a Mallorca, insistia que hi anàs...

